

ศึกษาวิเคราะห์การใช้หลักสัมมาอาชีวะในการพัฒนาคุณภาพชีวิตของ
ประชาชนในตำบลนาทมเหนือ อำเภอเมือง จังหวัดตรัง*

AN ANALYTICAL STUDY OF THE APPLICATION OF RIGHT
LIVELIHOOD PRINCIPLES IN DEVELOPMENT OF THE LIFE QUALITY OF
PEOPLE IN NA THAM NUEA SUB DISTRICT, MUEANG DISTRICT,
TRANG PROVINCE

คณิต มะดาฮู

Khanawhat Madahu

สุปรียา ชำนาญพุฒิพร

Supreecha Chamnanphuttiophon

พระครูสิริธรรมภริต

Phrakhrusirithammaphirat

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีธรรมศาสตร์ราช

Mahamakut Buddhisht University Srithammasokkaraj Campus, Thailand

E-mail: khanawhatm@gmail.com

บทคัดย่อ

งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ ดังนี้ 1) เพื่อศึกษาการใช้หลักสัมมาอาชีวะในพระพุทธศาสนา
ในการพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนในตำบลนาทมเหนือ อำเภอเมือง จังหวัดตรัง 2) เพื่อ
ศึกษาการใช้หลักสัมมาอาชีวะในการพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนในตำบลนาทมเหนือ
อำเภอเมือง จังหวัดตรัง 3) เพื่อศึกษาแนวทางในการพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนในตำบล
นาทมเหนือ อำเภอเมือง จังหวัดตรัง เป็นการศึกษาวิจัยเชิงคุณภาพ กลุ่มผู้ให้ข้อมูลสำคัญทำ
การคัดเลือกแบบเจาะจง ได้แก่กลุ่มผู้นำทางศาสนาและกลุ่มประชาชนในเขตตำบลนาทม
เหนือ อำเภอเมือง จังหวัดตรัง รวม 14 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูลเป็นแบบสัมภาษณ์

* Received 10 September 2022; Revised 27 September 2022; Accepted 25 October 2022

เชิงลึก และวิเคราะห์ข้อมูลโดยวิธีพรรณนา

ผลการวิจัยพบว่า 1) การใช้หลักสัมมาอาชีวะในทางพุทธศาสนาในการการพัฒนาคุณภาพชีวิต มีการประกอบอาชีพที่สุจริต ไม่เบียดเบียนผู้อื่น 2) การใช้หลักสัมมาอาชีวะในการพัฒนาคุณภาพชีวิต ดำเนินชีวิตในสังคมที่ดีขึ้น มีความสุขความเจริญก้าวหน้าในการดำเนินชีวิต การทำมาหากินเลี้ยงชีพที่ถูกต้องให้ความร่วมมือกับสังคม ช่วยพัฒนาให้ชุมชนมีการเป็นอยู่ที่ดีขึ้น และดำเนินชีวิตตามหลักเศรษฐกิจพอเพียง โดยยึดหลักของกฎหมาย และหลักคุณธรรมจริยธรรมที่ดีงาม และ 3) แนวทางในการพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนในการประกอบสัมมาอาชีวะ (1) มีการประกอบอาชีพที่ดี ส่งเสริมการสร้างรายได้ให้กับครอบครัว แนะนำอาชีพที่สุจริตในการพัฒนาคุณภาพชีวิต (2) มีการสร้างความมั่นคงให้กับตนเองและครอบครัว ส่งเสริมสัมมาอาชีวะของประชาชนตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง นำไปสู่ของการพัฒนาที่เหมาะสม และสามารถที่จะช่วยจัดปัญหาความยากจน ปัญหาทางสังคม และลดความเหลื่อมล้ำในสังคมได้

คำสำคัญ: หลักสัมมาอาชีวะ, การพัฒนา, คุณภาพชีวิต

Abstract

The objectives of this thesis are as follows: 1) to study the application of right-livelihood in Buddhism in improving the quality of life of people in Na Tham Nuea Subdistrict, Mueang District, Trang Province. 2) Incentive education Apply the right livelihood principles to improve the quality of life of the people in Na Tham Nuea Sub-district, Mueang District, Trang Province. 3) To study the guidelines for improving the quality of life of people in Na Tham Nuea Subdistrict, Muang District, Trang Province. This is a qualitative research. A group of key informants conducted a purposive sampling, namely a group of religious leaders and a group of community peoples in Na Tham Nuea Subdistrict, Mueang District, Trang Province, totaling 14 people; the instrument is interview

form, by using an in-depth interview method. Data analysis by descriptive method.

The results showed that; 1) Using the principle of right-livelihood in Buddhism to improve the quality of life with honest occupation. It consists of not encroaching on others. 2) Application of the right - livelihood to improve the quality of life, people have a better life in society, happy society, Progress in daily life, making a living that is right to improve the well-being of the community and live according to the principles of sufficiency economy based on the principles of law and good morals and ethics. 3. Approaches for improving the quality of life of people in right-livelihood found that (1) Promotion of people in a good income to the family, the suggestion of honest occupation for helping in occupational performance. (2) People make a self and family sustainability, promotion of right livelihood, according to self-sufficiency economy philosophy, for purposive goal and reducing of the poor problem, social problem, and inequality.

Keywords: Right-livelihood Principle, Development, Quality of life.

บทนำ

ทรัพยากรมนุษย์เป็นสิ่งสำคัญในการพัฒนาประเทศ การส่งเสริมสนับสนุนให้ประชาชนมีชีวิตที่ดีขึ้น ไม่ว่าจะด้านวัตถุ ด้านสังคม ด้านเศรษฐกิจ ด้านความก้าวหน้าของเทคโนโลยีเพื่ออำนวยความสะดวกสบายในชีวิตแก่พลเมือง รวมถึงการส่งเสริมทางด้านร่างกายและสภาพจิตใจ สำหรับประเทศที่กำลังพัฒนาอย่างประเทศไทย ได้เล็งเห็นถึงความสำคัญ “มนุษย์หรือคนในสังคมเป็นหลัก” จากแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 12 (พ.ศ. 2560-2564) ได้ยึดหลัก “ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง” “การพัฒนาที่ยั่งยืน” และมีแนวทางการพัฒนา บนพื้นฐานของการให้ “คนเป็นศูนย์กลางการพัฒนา” ความเจริญก้าวหน้าทางด้าน

วิทยาการสื่อสาร และเทคโนโลยีสารสนเทศ ก่อให้เกิดสภาวะไร้พรมแดนอันนำโลกเข้าสู่ยุคโลกาภิวัตน์ ผลักดันให้เกิดการเปลี่ยนแปลงและพัฒนาอย่างรวดเร็วต่อคุณภาพชีวิตของประชาชนดีขึ้น แต่ในทางตรงกันข้ามความสุขความพอใจกลับลดลง คุณภาพชีวิตถือเป็นปัจจัยสำคัญในการดำรงชีวิต การประกอบสัมมาอาชีพ ที่ร่วมกันอยู่ในสังคมอย่างมีความสุข เป้าหมายหลักในการ “พัฒนาคุณภาพชีวิต” คือ การให้มีความสามารถในการ “พึ่งพาตนเอง” การส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนในชุมชนด้วยการส่งเสริม สนับสนุนการดำเนินชีวิตของชุมชนและสังคมให้สามารถตอบสนองความต้องการขั้นพื้นฐาน มีสุขภาพพลานามัยที่แข็งแรง และยกระดับฐานะความเป็นอยู่ พร้อมเสริมสร้างวินัยทางการเงิน เพื่อให้ชุมชนเข้มแข็ง จะเป็นพลังสำคัญในการพัฒนาประเทศให้ก้าวหน้าอย่างมั่นคงยั่งยืน จึงเป็นสิ่งที่สำคัญเป็นอย่างยิ่ง การพัฒนาคุณภาพชีวิตตามหลักพระพุทธศาสนา จะต้องเริ่มต้นจากการพัฒนาคนให้มีคุณภาพ ซึ่งจะต้องพัฒนาให้ครบ 4 ด้าน และครอบคลุมหลักไตรสิกขา ศีล สมาธิ และปัญญา ตามหลักภavana 4 (พระพรหมคุณาภรณ์ (ป.อ.ปยุตฺโต), 2549) ได้แก่ 1) การพัฒนาทางกาย เป็นการพัฒนาความสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อมรอบตัว 2) พัฒนาด้านความพฤติกรรม หรือศีล ทำให้มนุษย์มีวินัยในการทำมาหาเลี้ยงชีพ มีวินัยต่อการใช้ชีวิตและวินัยในการใช้ทรัพยากรธรรมชาติ และการอยู่ร่วมกับสิ่งแวดล้อม 3) การพัฒนาด้านจิตใจ เป็นเรื่องเกี่ยวกับคุณธรรม ความรู้สึก แรงจูงใจ และสภาพของจิตใจซึ่งเป็นเรื่องของความสุขความพอใจ ความสดชื่น เบิกบาน 4) พัฒนาด้านปัญญา เป็นผู้ที่มีความรู้ ความเข้าใจหลักเหตุและผล มีทัศนคติ ค่านิยมและแนวคิดที่ถูกต้องเหมาะสมบนหลักของเหตุผล สามารถปฏิบัติต่อสรรพสิ่งทั้งปวงได้อย่างถูกต้องเหมาะสม

ในขณะที่สังคมโลกกำลังมีการเปลี่ยนแปลง สังคมของชุมชนต่าง ๆ ในประเทศไทย ก็ได้รับผลกระทบด้านเศรษฐกิจ เทคโนโลยีสมัยใหม่ อย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ ผู้คนในสังคมมีการเบี่ยงเบนความสัมพันธ์ไปจากเดิม และสถาบันทางสังคมก็ทำหน้าที่ไม่ครบสมบูรณ์ สิ่งเหล่านี้เป็นปัจจัยพื้นฐานที่ทำให้เกิดปัญหาสังคม คุณภาพชีวิตของประชาชนกลับลดลง และประสบกับปัญหาทางสังคมหลายประการ อย่างคุณภาพชีวิตของประชาชนในตำบลนาท่ามเหนือ อำเภอเมือง จังหวัดตรัง ก็ได้รับผลกระทบและประสบกับปัญหาหลายประการ จากแผน

ยุทธศาสตร์การพัฒนาขององค์การบริหารส่วนตำบลนาท่ามเหนือ (แผนยุทธศาสตร์องค์การบริหารส่วนตำบลนาท่ามเหนือ, 2564) ได้ระบุปัญหาไว้หลายประการ เช่น ปัญหาทางด้านเศรษฐกิจ เช่น ราษฎรไม่มีอาชีพเสริม ราษฎรขาดที่ทำกินในการเกษตร ราษฎรขาดเงินทุนในการประกอบอาชีพ ฯลฯ ปัญหาทางด้านสังคม เช่น ความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินยังไม่เพียงพอ ยาเสพติดแพร่ระบาดในกลุ่มวัยรุ่น ฯลฯ ปัญหาด้านโครงสร้างพื้นฐาน เช่น ระบบไฟฟ้า ประปา ไม่ทั่วถึงทุกครัวเรือน ขาดแคลนน้ำสำหรับการอุปโภคบริโภคในฤดูแล้ง ฯลฯ ปัญหาด้านสาธารณสุข เช่น การแพร่ระบาดของโรคติดต่อ ขาดความรู้ในเรื่องสุขภาพอนามัย การป้องกันและการส่งเสริมสุขภาพ ฯลฯ เป็นต้น ซึ่งปัญหาต่าง ๆ เหล่านี้ส่งผลกระทบต่อคุณภาพชีวิตของประชาชนในตำบลนาท่ามเหนือเป็นอย่างยิ่ง

ประชาชนในตำบลนาท่ามเหนือ อำเภอเมือง จังหวัดตรัง ส่วนใหญ่นับถือพระพุทธศาสนา มีการประกอบอาชีพที่หลากหลาย อาจจะมีบางคนที่หลงไปข้องเกี่ยวกับยาเสพติด การพนัน ยิ่งเกี่ยวกับอบายมุขจนทำให้ประสบปัญหาการดำเนินชีวิตในครอบครัว การจะแก้ปัญหาหรือพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนจึงควรมีการนำหลักธรรมทางพระพุทธศาสนามาเป็นแนวทางโดยเฉพาะหลักสัมมาอาชีพหรือสัมมาอาชีพะ คือการประกอบอาชีพที่สุจริต เว้นมิฉ้อฉลทุกรูปแบบ ซึ่งเป็นหลักธรรมข้อหนึ่งในมรรคมีองค์ 8 ด้วยเหตุผลดังกล่าว ผู้วิจัยจึงมีความสนใจจะศึกษาเรื่อง การใช้หลักสัมมาอาชีพในการพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนในตำบลนาท่ามเหนือ อำเภอเมือง จังหวัดตรัง เพื่อวิเคราะห์ปัญหาคุณภาพชีวิตของประชาชน และนำเสนอหลักสัมมาอาชีพมาใช้พัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนในตำบลนาท่ามเหนือ อำเภอเมือง จังหวัดตรัง นำหลักธรรมทางพระพุทธศาสนา โดยเฉพาะหลักสัมมาอาชีพมาใช้ปฏิบัติอย่างจริงจังแล้ว ย่อมสามารถแก้ปัญหาทางเศรษฐกิจ สังคม และสามารถพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนให้ดีขึ้น

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาหลักสัมมาอาชีพในพระพุทธศาสนาในการพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนในตำบลนาท่ามเหนือ อำเภอเมือง จังหวัดตรัง
2. เพื่อศึกษาหลักสัมมาอาชีพในการพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนในตำบลนาท่ามเหนือ อำเภอเมือง จังหวัดตรัง

เหนือ อำเภอมือง จังหวัดตรัง

3. เพื่อศึกษาแนวทางในการพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนในการประกอบสัมมาอาชีพ ในตำบลนาท่ามเหนือ อำเภอมือง จังหวัดตรัง

วิธีดำเนินการวิจัย

รูปแบบการวิจัยเป็นการศึกษาวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) และการวิจัยเชิงพื้นที่มาประกอบการสัมภาษณ์ (Interview) โดยใช้วิธีการสัมภาษณ์เชิงลึก (in depth interview) วิเคราะห์ข้อมูลโดยวิธีพรรณนา

1.ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ

กลุ่มผู้ให้ข้อมูลสำคัญทำการคัดเลือกแบบเจาะจง รวม 14 คน ได้แก่ โดยทำการเจาะจงบุคคล ได้แก่ ผู้ใหญ่บ้าน 1 คน สมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลนาท่ามเหนือ 3 คน พระภิกษุสงฆ์ 1 รูป และตัวแทนประชาชน 9 คน ด้วยเหตุผลของการคัดเลือกในการให้ข้อมูลสัมภาษณ์ในครั้งนี้ คือ เป็นบุคคลที่ประกอบอาชีพเชิงพาณิชย์พ่อค้าแม่ขาย หรือ บุคคลประกอบอาชีพที่เกี่ยวข้องกับสัมมาอาชีพ เป็นบุคคลที่อาศัยอยู่ในเขตตำบลนาท่ามเหนือ อำเภอมือง จังหวัดตรัง

2.เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นแบบสัมภาษณ์ เก็บข้อมูลตามวันและเวลาที่กำหนดไว้ โดยกำหนด วัน เดือน ปี ไว้ล่วงหน้าอย่างชัดเจน โดยกำหนดการเก็บข้อมูลด้วยตนเอง รวบรวมข้อมูลการสัมภาษณ์เชิงลึก โดยการจดบันทึกเป็นเอกสาร และบันทึกภาพ เมื่อได้รับอนุญาตจากผู้ให้ข้อมูลทั้ง 14 รูป/คน และตรวจสอบความถูกต้อง ความครบถ้วนของแบบสัมภาษณ์

3.การเก็บรวบรวมข้อมูล

การสัมภาษณ์เชิงลึก กำหนดประเด็นคำถามไว้อย่างมีโครงสร้าง โดยมีประเด็นคำถามได้จากการทบทวนวรรณกรรมเกี่ยวกับการใช้หลักสัมมาอาชีพในการพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนในตำบลนาท่ามเหนือ อำเภอมือง จังหวัดตรัง โดยมีประเด็นที่ทำการทบทวน ได้แก่

1) หลักสัมมาอาชีวะ 2) แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับหลักสัมมาอาชีวะ 3) การใช้หลักสัมมาอาชีวะในการพัฒนาคุณภาพชีวิต 4) แนวทางการพัฒนาคุณภาพชีวิตตามหลักสัมมาอาชีวะ

4.การวิเคราะห์ข้อมูล

ทำการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงพรรณนาความตามวัตถุประสงค์ที่กำหนด

ผลการวิจัย

การศึกษาวิจัยเรื่อง “ศึกษาวิเคราะห์การใช้หลักสัมมาอาชีวะในการพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนในตำบลนาท่ามเหนือ อำเภอเมือง จังหวัดตรัง” ดังนี้

1. หลักสัมมาอาชีวะในพระพุทธศาสนาในการพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนในตำบลนาท่ามเหนือ อำเภอเมือง จังหวัดตรัง การประกอบอาชีพที่สุจริต ไม่เบียดเบียนผู้อื่น เป็นการทำงานที่ไม่ค้ำไม่ขายยาเสพติดและอาวุธ ไม่ค้ำเนื้อสัตว์ ไม่ค้ำมนุษย์ ไม่ค้ำขายยาพิษ และไม่ค้ำขายน้ำเมา ประกอบแต่อาชีพที่ถูกต้องตามหลักธรรมทางพระพุทธศาสนา เช่นการเลี้ยงชีพที่ไม่ชอบ การแสวงหาปัจจัยมาบริโภคที่ไม่ชอบ การคดโกง การหลอกลวง การพูดประจบสอพลอ และการบีบบังคับขู่เข็ญ เป็นต้น เป็นการแสวงหาผลโดยไม่ประกอบด้วยความเพียร ความขี้เกียจ อยากรได้มาง่าย ๆ โดยไม่อาศัยกำลังแห่งสติปัญญาและร่างกาย เพื่อให้ได้มาซึ่งประโยชน์ส่วนตนเอง

2. หลักสัมมาอาชีวะในการพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนในตำบลนาท่ามเหนือ อำเภอเมือง จังหวัดตรัง การพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนนั้นเป็นการช่วยทำให้บุคคลนั้นได้ดำเนินชีวิตในสังคมที่ดีขึ้นและส่งผลให้สังคมนั้นมีความสุขความเจริญก้าวหน้าในชีวิตประจำวัน ตลอดจนจนถึงการทำมาหาเลี้ยงชีพที่ถูกที่ควร ให้ความร่วมมือกับสังคมในด้านต่าง ๆ พัฒนาให้ชุมชนมีการเป็นอยู่ที่ดีขึ้น รู้จักรักใคร่สามัคคีปรองดองกัน และดำเนินชีวิตตามหลักเศรษฐกิจพอเพียงตามแบบของในหลวงรัชการที่ 9 โดยยึดหลักของกฎหมาย และหลักคุณธรรมจริยธรรมที่ดีงาม

3. แนวทางในการพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนในการประกอบสัมมาอาชีวะ ในตำบลนาท่ามเหนือ อำเภอเมือง จังหวัดตรัง ควรมีการส่งเสริมให้ประชาชนนั้นมีการประกอบ

อาชีพที่ดี เป็นการส่งเสริม การสร้างรายได้ให้กับครอบครัว แนะนำอาชีพที่สุจริตเพื่อช่วยในการพัฒนาคุณภาพชีวิตความเป็นอยู่ของผู้ประกอบอาชีพ สร้างความมั่นคงให้กับตนเองและครอบครัว เปิดโอกาสให้มีการประกอบอาชีพต่อผู้ที่มีความรู้ ความสามารถ มีความคิดสร้างสรรค์ เพื่อส่งเสริมสัมมาอาชีพของประชาชนตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง เพื่อที่จะนำไปสู่เป้าหมายของการพัฒนาที่เหมาะสม และสามารถที่จะช่วยขจัดปัญหาความยากจน ปัญหาทางสังคม และลดความเหลื่อมล้ำในสังคมได้อีกด้วย สนับสนุนให้มีการพัฒนาทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม โดยคำนึงถึงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมต่อความต้องการของมนุษย์ในปัจจุบันโดยไม่ส่งผลเสียต่อในอนาคต

อภิปรายผล

จากผลการศึกษาวิจัยเรื่อง “ศึกษาวิเคราะห์การใช้หลักสัมมาอาชีพในการพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนในตำบลนาท่ามเหนือ อำเภอเมือง จังหวัดตรัง” มีประเด็นที่น่าสนใจอภิปรายผลดังนี้

1. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลของหลักสัมมาอาชีพในพระพุทธศาสนาในการพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนในตำบลนาท่ามเหนือ อำเภอเมือง จังหวัดตรัง การประกอบอาชีพที่สุจริต ไม่เบียดเบียนผู้อื่น ถูกต้องตามหลักธรรมทางพระพุทธศาสนา การพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนนั้นเป็นการช่วยทำให้บุคคลนั้นได้ดำเนินชีวิตในสังคมที่ดีขึ้นและส่งผลให้สังคมนั้นมีความสุขความเจริญก้าวหน้าในชีวิตประจำวัน ตลอดจนถึงการทำมาหาเลี้ยงชีพที่ถูกที่ควรให้ความร่วมมือกับสังคมในด้านต่าง ๆ พัฒนาให้ชุมชนมีการเป็นอยู่ที่ดีขึ้น รู้จักรักใคร่สามัคคีปรองดองกัน และดำเนินชีวิตตามหลักเศรษฐกิจพอเพียง ยึดหลักของกฎหมาย และหลักคุณธรรมจริยธรรมที่ดีงาม ประกอบอาชีพที่สุจริต ไม่เบียดเบียนผู้อื่น สอดคล้องกับ (พระมหากษัตริย์ ธีรสุโก (ดาดี), 2564) ศึกษาเรื่อง หลักสัมมาอาชีพะในพุทธปรัชญาเถรวาท พบว่าหลักสัมมาอาชีพะในพระพุทธศาสนาเถรวาทเป็นกิจกรรมทางเศรษฐกิจของชีวิตและต้องไม่ขัดแย้งกับกฎหมาย หรือเป็นอันตรายต่อตนเองและคน อื่น ๆ ถือเป็นระบบเศรษฐกิจที่เน้นให้ผูมีส่วนได้ส่วนเสีย มีความรู้สึกเชื่อมโยงเป็นหนึ่งเดียว ภายใต้การปฏิบัติที่อยู่บนพื้นฐานของหลัก

สิทธิมนุษยชน สอดคล้องกับ (วิระดา แก่นกระโทก, 2555) ศึกษาเรื่อง วิเคราะห์การบรรลุนิยามของกลุ่มบุคคลหลากหลายอาชีพในพระพุทธศาสนาเถรวาท พบว่า การประกอบอาชีพในปัจจุบันอย่างเดียวนั้น ยังไม่พอเพียงที่จะส่งผลให้เกิดการบรรลุนิยามได้ หากแต่ต้องมีปัจจัยต่างๆ ที่ส่งผลต่อการบรรลุนิยามอีก 4 ประการ คือ การได้สั่งสมบุญมาแต่ชาติปางก่อน การดำรงตนไว้ในทางที่ถูกต้อง การได้พบกัลยาณมิตรที่ดี ผู้บอกหนทาง และการได้อยู่ในสถานที่ที่เหมาะสมกับตนเอง

2. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลหลักสัมมาอาชีพในการพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนในตำบลนาท่ามเหนือ อำเภอเมือง จังหวัดตรัง เป็นการส่งเสริมให้ประชาชนนั้นมีการประกอบอาชีพที่ดี เป็นการส่งเสริม การสร้างรายได้ให้กับครอบครัว แนะนำอาชีพที่สุจริตเพื่อช่วยในการพัฒนาคุณภาพชีวิตความเป็นอยู่ของผู้ประกอบอาชีพ สร้างความมั่นคงให้กับตนเองและครอบครัว สอดคล้องกับ พระมหาทองศักดิ์ อีรสกโก (ตาดี), (2564) ศึกษาเรื่อง หลักสัมมาอาชีพในพุทธปรัชญาเถรวาท พบว่า หลักสัมมาอาชีพในพระพุทธศาสนาเถรวาทเป็นกิจกรรมทางเศรษฐกิจของชีวิตและต้องไม่ขัดแย้งกับกฎหมาย หรือผู้มีส่วนได้เสีย เปิดโอกาสให้มีการประกอบอาชีพต่อผู้ที่มีความรู้ ความสามารถ มีความคิดสร้างสรรค์ เพื่อส่งเสริมสัมมาอาชีพของประชาชนตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง เพื่อที่จะนำไปสู่เป้าหมายของการพัฒนาที่เหมาะสม และสามารถที่จะช่วยขจัดปัญหาความยากจน ปัญหาทางสังคม และลดความเหลื่อมล้ำในสังคม สนับสนุนให้มีการพัฒนาทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม โดยคำนึงถึงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมต่อความต้องการของมนุษย์ในปัจจุบันโดยไม่ส่งผลเสียต่อในอนาคต แยกเป็นด้านทั้ง 4 ด้าน คือ 1) ด้านร่างกาย พุทธธรรมเป็นหลักพื้นฐานของชีวิต เป็นส่วนหนึ่งของวิถีชีวิตไทยเป็นหลักเพื่อการดำเนินชีวิตอย่างสันติสุขของคนในสังคม โดยเฉพาะหลักพรหมวิหาร 4 ความรักปรารถนาดีอยากให้อื่นมีความสุข ส่งเสริมให้ประชาชนในชุมชนมีจิตอันแผ่ไมตรีและคิดทำประโยชน์ช่วยกันวางแผนงานด้านสาธารณสุขเพื่อการส่งเสริมสุขอนามัยของประชาชนให้ครบถ้วนทุกด้าน 2) ด้านจิตใจ การเห็นอกเห็นใจ ช่วยเหลือเพื่อนบ้านหรือคนในชุมชนให้พ้นจากทุกข์ ส่งเสริมให้แก้ไขปัญหาด้วยวิธีการที่ถูกต้องและเหมาะสม เข้าใจต่อเอกลักษณ์บุคคลการแนะนำและสอนงานที่ยากต่อการเข้าใจให้สามารถ

ทำงานโดยประสบผลสำเร็จ มีกิริยา มารยาท สุภาพเรียบร้อย มีน้ำใจไม่นิ่งดูตาย ให้โอกาสผู้ที่มีฐานะด้อยกว่าเข้าร่วมกิจกรรมของชุมชน ยินดีเมื่อผู้อื่นอยู่ดีมีสุข มีการให้โอกาสได้แสดงผลงานและความสามารถร่วมกัน 3) ด้านความสัมพันธ์ทางสังคม การส่งเสริมความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับวิสาหกิจชุมชน กระตุ้นการมีส่วนร่วมของประชาชนในการวางแผนพัฒนาคุณภาพชีวิตภาคประชาชนให้เข้ามามีส่วนร่วมเป็นคณะกรรมการตรวจสอบการประเมินผลหรือแผนการปฏิบัติงานของหน่วยงานด้านการพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนในพื้นที่ เพื่อสนับสนุนงบประมาณในการพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนในเขตพื้นที่ 4) ด้านสิ่งแวดล้อม ความมีใจเป็นกลาง ความยินดีเมื่อผู้อื่นอยู่ดีมีสุข การมอบหมายหน้าที่พิเศษที่นอกเหนือจากหน้าที่หลักให้อย่างเป็นธรรม ตรงกับความสามารถ มีความเชื่อมั่นในการตัดสินใจของตนเอง จัดระบบรักษาความปลอดภัยทั้งชีวิตและทรัพย์สินให้ทุกคน สร้างความสามัคคีในหมู่คณะ มีการจัดกิจกรรมทางพระพุทธศาสนาร่วมกับทางชุมชนที่เกิดประโยชน์ต่อสาธารณะ ยอมรับในความสามารถของผู้ร่วมงานอยู่เสมอ สร้างขวัญกำลังใจแก่คนในชุมชน ส่งเสริมสนับสนุนกลุ่มอาชีพต่าง ๆ ให้กับประชาชนเพื่อที่จะให้ประชาชนนั้นมีอาชีพเสริมเป็นรายได้ในการเลี้ยงชีพ ส่งเสริมให้ประชาชนมีการวางแผนจัดการเผื่อระวังและควบคุมการแพร่ระบาดของเชื้อโรค จัดทำแผนพัฒนาคุณภาพชีวิตหรือแผนยุทธศาสตร์ในการดูแลประชาชนในเขตพื้นที่

3. ผลการวิเคราะห์แนวทางในการพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนในการประกอบสัมมาอาชีพ ในตำบลนาทามเหนือ อำเภอเมือง จังหวัดตรัง ควรส่งเสริมให้ประชาชนนั้นมีการประกอบอาชีพที่ดี เป็นการส่งเสริม การสร้างรายได้ให้กับครอบครัว แนะนำอาชีพที่สุจริตเพื่อช่วยในการพัฒนาคุณภาพชีวิตความเป็นอยู่ของผู้ประกอบอาชีพ สร้างความมั่นคงให้กับตนเองและครอบครัว ส่งเสริมสัมมาอาชีพของประชาชนตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง เพื่อที่จะนำไปสู่เป้าหมายของการพัฒนาที่เหมาะสม และสามารถที่จะช่วยขจัดปัญหาความยากจน ปัญหาทางสังคม และลดความเหลื่อมล้ำในสังคม สอดคล้องกับ (พระชัยชนะ อิทธิเตโช และพระมหาอดิศักดิ์ ปิยสีโล, 2563) ศึกษาเรื่อง การพัฒนาคุณภาพชีวิตตามหลักพระพุทธศาสนา พบว่า การดำเนินชีวิตและการพัฒนาคุณภาพชีวิตของมนุษย์ด้วยเหตุที่มนุษย์นั้นเกิดมามีความต้องการมีคุณภาพชีวิตที่ดี ด้วยหลักธรรมในทางพระพุทธศาสนา 3 ประการ ได้แก่ 1) ศีล

ภาวนา 2) จิตภาวนา 3) ปัญญาภาวนา ให้ตั้งอยู่ในระเบียบวินัย ไม่เบียดเบียน หรือก่อความเดือดร้อนเสียหาย อยู่ร่วมกับผู้อื่นได้ด้วยดี พัฒนาปัญญา การฝึกอบรมปัญญา ให้รู้เข้าใจสิ่งทั้งหลายตามเป็นจริง สอดคล้องกับ (ภัชชาวดี ครุฑธา, 2559) ศึกษาเรื่อง แนวทางการพัฒนาคุณภาพชีวิตโดยการประกอบอาชีพเสริมของพนักงานโรงพยาบาลราชบุรี พบว่า แนวทางการพัฒนาคุณภาพชีวิตของพนักงานได้แก่ การพัฒนาความรู้ในด้านต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการประกอบอาชีพและการได้รับการสนับสนุนเงินทุนจากภาครัฐเพื่อการประกอบอาชีพเสริม

องค์ความรู้ใหม่

หลักสัมมาอาชีพ เป็นการประกอบอาชีพที่สุจริต ไม่เบียดเบียนต่อชีวิตมนุษย์และสัตว์ทั้งหลาย ประกอบอาชีพด้วยความเพียรในการแสวงหาปัจจัยในการทำมาหากินด้วยความถูกต้อง ทำให้เกิดความพอดี รู้จักประมาณในการบริโภค และมีความเกี่ยวข้องกับพุทธลักษณะในการดำรงอยู่ด้วยสัมมาอาชีพคือเว้นจากการโกง กล่าวได้ว่า สัมมาอาชีพเป็นการงดเว้นเจตนาเป็นเครื่องเว้นจากการเล็งชีพที่มีการละเมิดด้วยการโกงหลอกลวงประจบสอพลอเห็นแต่ส่วนตนเป็นหลักไม่เห็นต่อส่วนรวมประโยชน์ในทางพระพุทธศาสนานั้นเป็นประโยชน์ทางธรรม คือ การพัฒนาจิตใจของตนเองให้สูงขึ้น

จากการวิเคราะห์พื้นฐานแนวคิดของเป้าหมาย 3 ประการ คือ 1. จะเห็นลักษณะของการเล็งชีพอันก่อให้เกิดความสุขกับชีวิตตนเองเป็นหลัก 2. เป็นการรักษาประโยชน์สุขให้กับชีวิตตนเองเป็นหลัก และยังป้องกันศีลให้เพื่อประโยชน์สุขไปหาคนอื่นด้วย 3. เป็นผู้เข้าถึงประโยชน์สุขด้วยตนเองแล้วก็ถือว่าเป็นการรักษาประโยชน์สุขให้กับคนอื่นได้โดยเด็ดขาดเช่นกัน ดังนั้น การเล็งชีพที่ขอบตามหลักพุทธศาสนาจึงต้องสอดคล้องและเชื่อมโยงกับความเป็นจริงในการดำเนินชีวิต เพราะเป็นการสร้างฐานะขึ้นมาด้วยการประพฤติ สุจริต มีความผาสุกในการดำรงชีพแล้วก็มี การแบ่งปันเกื้อกูลให้บุคคลอื่นได้รับความสุขตามไปด้วยอาจเป็นประโยชน์ทั้งสองฝ่ายได้อย่างสมบูรณ์แบบที่สุด

สรุป/ข้อเสนอแนะ

ประชาชนในตำบลนาท่ามเหนือ อำเภอเมือง จังหวัดตรัง การใช้หลักสัมมาอาชีวะในทางพุทธศาสนา ในการการพัฒนาคุณภาพชีวิต มีการประกอบอาชีพที่สุจริต ไม่เบียดเบียนผู้อื่น ใช้หลักสัมมาอาชีวะในการพัฒนาคุณภาพชีวิต ดำเนินชีวิตในสังคมที่ดีขึ้น มีความสุขความเจริญก้าวหน้าในชีวิต การทำมาหาเลี้ยงชีพที่ถูกที่ควร ให้ความร่วมมือกับสังคม พัฒนาให้ชุมชนมีการเป็นอยู่ที่ดีขึ้น และดำเนินชีวิตตามหลักเศรษฐกิจพอเพียง โดยยึดหลักของกฎหมาย และหลักคุณธรรมจริยธรรมที่ดีงาม และมีแนวทางในการพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชน กิจกรรมทางเศรษฐกิจของชีวิตและไม่ขัดแย้งกับกฎหมาย หรือผู้มีส่วนได้เสีย ในการประกอบสัมมาอาชีวะ โดยการประกอบอาชีพที่ดี ส่งเสริมการสร้างรายได้ให้กับครอบครัว แนะนำอาชีพที่สุจริตในการพัฒนาคุณภาพชีวิต และการสร้างความมั่นคงให้กับตนเองและครอบครัวตั้งอยู่บนหลักการไม่เบียดเบียนตนเองและผู้อื่น เป็นการส่งเสริมการพัฒนาความเป็นอยู่ที่ดีขึ้นทั้งด้านร่างกายและจิตใจเพื่อให้เป็นประโยชน์กับตนเอง ครอบครัว ชุมชน สังคม และธรรมชาติแวดล้อม ส่งเสริมสัมมาอาชีวะของประชาชนตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง นำไปสู่ของการพัฒนาที่เหมาะสม และสามารถที่จะช่วยขจัดปัญหาความยากจน ปัญหาทางสังคม และลดความเหลื่อมล้ำในสังคมได้ ส่วนข้อเสนอแนะ ประกอบไปด้วย 1.ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้ (1) หน่วยงานที่เกี่ยวข้องไม่ว่าของภาครัฐหรือภาคเอกชน ควรมีการตรวจสอบการค้าขายในระดับชุมชน ตำบล อำเภอ และจังหวัด โดยเฉพาะผู้ค้าขายสิ่งผิดกฎหมายต่าง ๆ ถ้าควบคุมการประกอบอาชีพทุจริตเหล่านี้ได้ก็จะเป็นประโยชน์ และจะทำให้เกิดประโยชน์ในตำบลนาท่ามเหนือ อำเภอเมือง จังหวัดตรัง ให้มีความเจริญรุ่งเรือง และเป็นแบบอย่างที่ดีให้แก่ตำบลอื่นที่อยู่ละแวกใกล้เคียงได้นำไปเป็นตัวอย่าง และทำให้เกิดความเจริญในประเทศชาติต่อไป (2) ทางหน่วยงานที่เกี่ยวข้องไม่ว่าของภาครัฐหรือภาคเอกชน ควรมีการจัดกิจกรรมส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรม หรือการส่งเสริมให้มีการประกอบสัมมาอาชีวะที่ถูกต้อง รณรงค์ให้ประชาชนนั้นหันมาประพฤติตนเป็นคนดี ต้องเริ่มต้นที่สมาชิกในหน่วยงาน หรือองค์กรก่อน แล้วจึงจัดอบรมให้ความรู้กับประชาชนเข้าร่วมกิจกรรมต่อไป (3) หน่วยงานของภาครัฐหรือภาคเอกชน ควรมีการจัดอบรมแก่ประชาชน และให้ความรู้ในเรื่องหลักธรรมคำ

สอนทางพระพุทธศาสนาที่ควรยึดถือ เพื่อนำไปปฏิบัติเป็นการปลูกฝังให้เป็นรูปธรรมต่อไป (4) ควรมีการสร้างสังคมให้มีคุณค่าบนแผ่นดินด้วยการไม่เบียดเบียนซึ่งกันและกัน โดยการอยู่ร่วมกันให้มีคุณภาพ ประกอบอาชีพด้วยความสมดุล ความพอดี พอมี พออยู่ พอกิน และเป็นคนมีคุณธรรมจริยธรรม มีระเบียบวินัย มีจิตสำนึก พึ่งพาตนเองได้ อาจจะเรียกได้ว่า มีคุณภาพชีวิตที่ดี มีความสุขอยู่ในสภาพแวดล้อมที่ดีต่อไปได้ (5) หน่วยงานที่เกี่ยวข้องของภาครัฐหรือภาคเอกชน ควรเปิดอบรมให้ความรู้แก่ผู้ที่ประกอบอาชีพเกี่ยวกับมิถุนาวิชชา ให้ถูกต้องตามกฎหมาย และ หลักธรรมทางพระพุทธศาสนา เพื่อนำไปบูรณาการเกี่ยวกับการประกอบอาชีพของประชาชนในหมู่บ้าน (6) หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ควรมีการส่งเสริมสนับสนุนให้ประชาชนมีอาชีพตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในทุกครัวเรือน เพื่อที่จะนำไปสู่เป้าหมายในการพัฒนาชุมชนที่เหมาะสมต่อไป (7) หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ควรมีการสนับสนุนให้มีการพัฒนาทางด้านเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อมโดยการคำนึงถึงการใช้ทรัพยากรธรรมชาติต่อความต้องการของมนุษย์ในปัจจุบัน โดยไม่ส่งผลเสียในอนาคต **2.ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป** (1) ควรศึกษาเรื่องการประกอบอาชีพที่เกี่ยวกับมิถุนาวิชชาของประชาชนในเขตตำบลนาท่ามเหนือ อำเภอเมือง จังหวัดตรัง (2) ควรศึกษาบทบาทของผู้นำชุมชนที่มีส่วนร่วมต่อการใช้หลักสัมมาอาชีพในการพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนในตำบลนาท่ามเหนือ อำเภอเมือง จังหวัดตรัง (3) ควรศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาคุณภาพชีวิตต่อการดำเนินงานในองค์กรตำบลนาท่ามเหนือ อำเภอเมือง จังหวัดตรัง

เอกสารอ้างอิง

- แสวง รวยสูงเนิน. (2552). การพัฒนาทรัพยากรที่ดินเชิงประจักษ์เพื่อเกษตรกรรมแบบพึ่งตนเอง. ขอนแก่น: คณะเกษตรศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- ประสพสุข ฤทธิเดช. (2550). การปรับตัวของชุมชนชาวนาในเขตทุ่งกุลาร้องไห้. ในวิทยานิพนธ์ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต. มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- พระชัยชนะ อิทธิเตโช และ พระมหาอดิศักดิ์ ปิยสีโล. (2563). การพัฒนาคุณภาพชีวิตตามหลักพระพุทธศาสนา. วารสาร มจร. การพัฒนาสังคม, 5(3), 205-218

พระพรหมคุณาภรณ์ (ป.อ.ปยุตฺโต), (2549). พุทธธรรม ฉบับปรับปรุงและขยายความ. พิมพ์ครั้งที่ 11. กรุงเทพมหานคร: บริษัท สหธรรมิก จำกัด.

พระมหาทนต์ศักดิ์ อีรสกุโก (ตาดิ), (2564). หลักสมาธิในพุทธปรัชญาเถรวาท, วารสารวิชาการวิทยาลัยบริหารศาสตร์, 4(2), 85-94.

รัชชชาติ ครุฑธา. (2559). แนวทางการพัฒนาคุณภาพชีวิตโดยการประกอบอาชีพเสริมของพนักงานโรงพยาบาลราชบุรี. ใน ปริญญารัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลรัตนโกสินทร์.

วิระดา แก่นกระโทก. (2555). ศึกษาวิเคราะห์การบรรลุธรรมของกลุ่มบุคคลหลากหลายอาชีพในพระพุทธศาสนาเถรวาท. ใน วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.